

Schriftelijke vragen

ex Artikel 39 Reglement van Orde gemeenteraad Voorschoten

Datum	07 april 2020	Datum verzending	
Uw kenmerk	149	Behandelaar	S. Bonte
Ons zaaknummer	Z/20/041657	Bijlage	geen
Onderwerp	Invoering Omgevingswet 2020		

Geachte Raad,

Door raadslid M. Persoon van de Fractie Voorschoten Lokaal zijn op vrijdag 13 maart 2020 vragen gesteld met betrekking tot de financiële impactanalyse Omgevingswet. De beantwoording van deze vragen treft u hieronder aan.

Vraag 1. Wat VL hier mist is de batenkant van de invoering van de Omgevingswet. Wanneer de uitgangspunten van de wetgever kloppen, zal de Omgevingswet leiden tot minder aanvragen en makkelijkere procedures. Dat moet dan leiden tot minder ambtelijke inzet en lagere kosten! Klopt dat?

Antwoord 1.

Tijdens de presentatie aan de commissie WRG van 12 maart 2020 heeft de gemeentesecretaris op deze vraag een reactie gegeven. Hij gaf aan dat het op voorhand niet zeker is of de komst van de Omgevingswet leidt tot minder ambtelijke inzet en lagere kosten. Daarbij werd de vergelijking gemaakt met de decentralisaties van het sociaal domein. Het volgende voorbeeld ter illustratie. Onder de Omgevingswet is de hoofdregel voor de omgevingsvergunningsprocedure dat de reguliere procedure (procedure van 8 weken) wordt gevolgd. Dat betekent dat ook meer complexe vergunningsaanvragen hieronder vallen. Dat alles leidt tot meer coördinatie achter de schermen ten behoeve van de initiatiefnemers. Daarnaast werken we aan de één loket functie, wat intensievere samenwerking met onze partners vraagt en ondersteuning waar nodig aan onze minder digi-vaardige inwoners.

Wij verwijzen u verder naar bladzijde 5 van de Financiële impactanalyse Omgevingswet. Daarin wordt gesproken over de additionele exploitatielasten Omgevingswet (de structurele kosten). Hierin wordt gezegd: *Naast de lagere inkomsten uit leges, zijn de verwachte hogere structurele exploitatielasten voor beide gemeenten voor een klein deel (€ 8.000) te verklaren uit hogere kosten voor voorlichting aan bedrijven en burgers.* Daarnaast wordt ook gemeld: *Hoe de impact op de structurele exploitatiekosten definitief zal uitpakken is mede afhankelijk van de keuzen die de gemeenten gaan maken (onder meer in de samenwerking met elkaar) en hun ambitieniveau bij het uitvoeren van de Omgevingswet.*

Vraag 2. Onder het punt overige bevindingen staat op blz. 6 bij de laatste 3 punten: ik lees deze 3 punten voor:

- **Naar onze mening zou het compenseren van gemaakte uren voor het Programma Invoering Omgevingswet aan de afdelingen breed moeten gebeuren om ervoor te zorgen dat management en medewerkers voldoende prioriteit (kunnen) geven aan de invoering van de Omgevingswet. Opvallend is dat voor de invoering van de Omgevingswet gemaakte kosten –bv. kosten programmamanager(nog) niet**

worden gedekt door onttrekkingen aan de daarvoor gevormde voorzieningen. Hierdoor ontstaat een vertekend beeld; worden de kosten niet juist verantwoord en ontbreekt motivatie/urgentie bij de lijn hieraan prioriteit te geven omdat men het beeld krijgt dat de Omgevingswet "erbij moet worden gedaan" en er geen budgettaire ruimte zou zijn voor vervangende werkzaamheden.

- **Afstand tussen de lijn en het Programma Invoering Omgevingswet is (te) groot. Het programmteam is nog onvoldoende verbonden met de lijnafdelingen waardoor de invoering van de Omgevingswet wordt beschouwd als een opgave voor het programmteam en niet als ook een opgave voor de lijn.**
- **Ambtelijk opdrachtgeverschap voor Programma Invoering Omgevingswet ligt momenteel bij RO. Het risico van het huidige opdrachtgeverschap is dat de rest van de organisatie de Omgevingswet blijft zien als een onderwerp van RO en niet als een organisatie-breed onderwerp. Wij adviseren om het ambtelijk opdrachtgeverschap op het hoogste niveau van de organisatie te beleggen.**

Bij deze 3 bevindingen zien wij dat de daarvoor bestemde budgetten niet geheel worden gebruikt. En er wordt gesuggereerd dat hierdoor er onvoldoende motivatie bij de ambtelijke organisatie is. Waarom heeft het college ervoor gekozen om dit zo in te steken? (Dat de bestemde budgetten niet gebruikt worden)

Antwoord 2.

Er is geen sprake van onvoldoende motivatie van de ambtelijke organisatie. Wel is prioritering nodig niet alleen vanuit de organisatie, maar zeker ook vanuit het college en de raad. Verder verwijzen we u naar de presentatie van 12 maart 2020 waar aandacht is besteed aan de werkwijze om de resultaten van dit jaar te behalen. Daarbij ligt de focus bij de technische aanpassingen aan processen, werkwijzen en regels. Oefenen doet de organisatie op de onderwerpen die onder het programma Omgevingswet vallen op basis van deze noodzakelijke wijzigingen. De Voorziening Omgevingswet wordt hiervoor ingezet.

Vraag 3. Er wordt ook geconstateerd dat de afstand tussen de lijn en het programmteam te groot is omdat het ambtelijk opdrachtgeverschap bij Ruimtelijke ordening ligt.

Waarom waren de gemeentesecretarissen hier niet bij betrokken? Het gaat toch over veel meer dan alleen Ruimtelijke ordening? Ook over handhaving, veiligheid maar vooral over houding en gedrag van de gemeente richting de inwoners van Voorschoten.

Antwoord 3.

Het ambtelijk opdrachtgeverschap is inderdaad veranderd. Om te zorgen voor een goede aansluiting van alle disciplines in de lijn met het programmteam wordt, op basis van de constatering in de financiële impactanalyse, door het programmteam de lijn nadrukkelijk gestuurd op een integrale samenwerking bij de invoering van de Omgevingswet. Er wordt veel meer met multidisciplinaire werkgroepen gewerkt, die zijn samengesteld met vertegenwoordigers vanuit de relevante lijnafdelingen. Verder verwijzen we ook hier naar de gegeven presentatie van 12 maart 2020.

Vraag 4. Uit de cijfers blijkt dat er nu wel een schatting is van de extra invoeringskosten, maar dat de besteding van de kosten achterloopt op de planning. Er is op dit moment dus nog geen tekort in de uitgaven. Klopt dat?

Antwoord 4.

Dat klopt. Via de Programmarapportage invoering Omgevingswet in de Voorjaarsnota wordt u op de hoogte gesteld van de meest actuele cijfers.

Vraag 5. Het rapport schetst dat de raming van de kosten hoger is, dan in 2017 geraamd werd. Maar dit is gebaseerd op de invuloefening met het VNG-model. Is de afgelopen twee jaar ook in de realisatie gewerkt conform dit VNG-model?

Antwoord 5.

Wij werken aan de hand van de informatie van de VNG. Daar maakt het financieel dialoogmodel van de VNG en de minimale actielijst van de VNG-onderdeel van uit. Voor verdere informatie verwijzen wij u naar de informatiebrief van 19 november 2020 met kenmerk Z/17/009279 en de presentatie van 12 maart 2020.

Vraag 6.

Wat wij missen is een analyse van het reeds besteedde deel in relatie tot de raming uit 2017. En dat uitgesplitst naar de belangrijkste onderdelen: Cultuur (houding en gedrag), Procedures en regelgeving en ICT. Is die analyse gemaakt? En zo ja, hoe luidt deze?

Antwoord 6.

De financiële impactanalyse Omgevingswet is de gemaakte analyse. In deze analyse kunt u zien wat er is benoemd en geanalyseerd. Verdere analyse is niet gemaakt. De te behalen resultaten moeten ook in samenhang worden gezien, waardoor kosten niet één op een uitgesplitst kunnen worden. Daarbij wordt gewerkt conform de in het programmaplan benoemde thema's, doelen en te behalen resultaten. Voor de thema's en de doelen verwijzen wij u naar de informatiebrief van 19 november 2020 met kenmerk Z/17/009279 en de presentatie van 12 maart jl. De kosten zijn vervolgens verdeeld in de onderdelen regionale bijdrage, extra capaciteit en externe ondersteuning.

Vraag 7. Wat wij ook missen is een keuze tussen deze onderdelen (Cultuur, Procedures en regelgeving en ICT). Welke van deze onderdelen worden landelijk uitgerold in modelverordeningen en ICT-modellen en welke onderdelen kunnen alleen lokaal met de eigen mensen worden uitgewerkt?

Antwoord 7.

De invoering van de Omgevingswet vraagt op alle onderdelen een aanpassing dan wel verandering, dus op de onderdelen wetgeving (de processen en regelgeving), het digitaal stelsel en dienstverlening (onder andere de ICT) en een andere manier van werken (cultuur). Dat betekent dat we op alle onderdelen moeten anticiperen. Daarbij volgen wij de door u bij de vaststelling op 15 november 2018 van de Programmavisie invoering Omgevingswet gemaakte keuzes en gegeven opdrachten aan het college. Zoals ook in de presentatie van 12 maart 2020 aangegeven, volgen wij ook wat landelijk dan wel regionaal gebeurt, werken we samen en maken waar mogelijk gebruik van de (landelijke) standaarden, handreikingen, of modellen die de VNG ter beschikking stelt. Er is echter altijd inzet van de werkorganisatie nodig voor de lokale uitwerking. Ook als er landelijk of regionaal materiaal beschikbaar is. Immers de Omgevingswet vraagt lokaal maatwerk.

Vraag 8. En blijkt dit ook uit de inzet van de projectorganisatie?

Antwoord 8.

Dat blijkt ook uit de inzet van de programmaorganisatie van de werkorganisatie. Zij nemen onder andere actief deel aan regionale werkgroepen zoals de leerkring omgevingsplan en werkprocessen Omgevingswet, zitten in de organisatie van de Omgevingsacademie West Holland (opgericht door de programmaorganisatie samen met de Omgevingsdienst West Holland) en nemen deel aan landelijke bijeenkomsten bijvoorbeeld voor het onderwerp Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Vraag 9. Op blz. 24 staat dat de raadsleden periodiek geïnformeerd worden over de voortgang van de invoering van de Omgevingswet, maar is er geen actieve betrokkenheid meer. Uit onze gesprekken is gebleken dat de invoering van de Omgevingswet ook op bestuurlijk niveau (raad en college) zal vragen om een belangrijke cultuurverandering ten opzichte van de huidige praktijk. We schatten in dat het risico op bestuurlijk counter-gedrag aanwezig is (bijvoorbeeld: minder regels aan de voorkant, maar meer toezicht aan de achterkant). Ook het bestuur moet leren om keuzes echt los te laten. Deelt u deze waarneming?

Antwoord 9.

Wij delen deze waarneming van het adviesbureau. De Omgevingswet geeft meer ruimte aan initiatiefnemers/aanvragers van een omgevingsvergunning. Dit laat onverlet dat de raad en het college een belangrijke rol hebben in het stellen van kaders en de afweging van het algemeen belang. We moeten op zoek naar een nieuwe balans, dat is een leerproces dat nu al gaande is. Wij zijn daarom blij dat we binnenkort het simulatiespel recreatiecentrum gaan spelen met raad, ambtenaren, collegeleden, (keten)partners als de omgevingsdienst en inwoners. Daarnaast zijn we blij met het overzicht in het "Spoorboekje invoering Omgevingswet" die u voor de presentatie heeft ontvangen. Daarin kunt u zien dat er nog veel keuzes gemaakt moeten worden, maar ook dat we het gaan hebben over de verantwoordelijkheden en bevoegdheden onder de Omgevingswet.

Vraag 10. Wij lezen op bladzijde 24: "dat de invoering van de Omgevingswet ook op bestuurlijk niveau (raad en college) zal vragen om een belangrijke cultuurverandering ten opzichte van de huidige praktijk" wordt met "ook" bedoeld dat het niet alleen de ambtelijke organisatie betreft? Hoever is de ambtelijke organisatie met de cultuurverandering? Wordt daar al mee gewerkt?

Antwoord 10.

Dat klopt. De Omgevingswet vraagt zowel ambtelijk als bestuurlijk een verandering van de manier waarop we werken (zie ook het antwoord bij vraag 9). De gemeente moet bijvoorbeeld vanuit de Omgevingswet binnen 8 weken een omgevingsvergunning kunnen afgeven. De raad en het college dienen hiervoor meer te moeten loslaten, enkel op hoofdlijnen te sturen en zoveel mogelijk te mandateren. Hierdoor kan een snelle afweging plaatsvinden. Voor wat we al doen verwijzen we naar de toelichting tijdens de commissievergadering van 14 november 2019 over de financiële impactanalyse waarin de wethouder in zijn beantwoording kort bij de majeure verandering stilstond en de presentatie van 12 maart 2020 waar de programmamanager heeft benoemd wat er in de organisatie al is opgepakt.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A.R. de Graaf,
gemeentesecretaris

P.J. Bouvy-Koene,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.